

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

III/3392/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a védettségi igazolással való visszaélés elleni fellépésről szóló 220/2021. (V. 1.) Korm. rendelet alaptörvény-ellenességének megállapítására, valamint a Fővárosi Törvényszék előtt 44.B.308/2024. ügyszám alatt folyamatban lévő ügyben való alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában az eljárást megszünteti.

Indokolás

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék bírója (a továbbiakban: indítványozó) az előtte 44.B.308/2024. ügyszám alatt folyamatban lévő büntetőpert felfüggesztette, és egyidejűleg az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel (a továbbiakban: bírói kezdeményezés) fordult az Alkotmánybírósághoz a védettségi igazolással való visszaélés elleni fellépésről szóló 220/2021. (V. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: KR.) alaptörvény-ellenességének megállapítása, továbbá a támadott jogszabálynak az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben történő alkalmazásának kizárása iránt.
- [2] 2. A felfüggesztésre került alapügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] A bírói kezdeményezés alapjául szolgáló büntetőeljárásban a Fővárosi Nyomozó Ügyészség 2024. július 31-én kelt, 7.Nyom.259/2023. számú vádiratában a terhelteket – más bűncselekmények mellett – többrendbeli, részben tettesként, részben felbujtóként, részben bűnsegédként elkövetett, a KR. 1. § (1) bekezdés *d)* pontja szerinti, védettségi igazolással való visszaélés büntetével vádolta.
- [4] Az indítványozó utalva a 24/2021. (VII. 21.) AB határozat indokolásának [32] bekezdésében foglaltakra is kifejtette ki, hogy a *nullum crimen sine lege* és a *nulla poena sine lege* elvből fakad az a közjogi alkotmányos követelmény, amely szerint a büntetőhatalom gyakorlásának feltételeit előzetesen törvényben kell rögzíteni, vagyis a bűncselekményt törvényben kell tiltani, illetve törvényben kell büntetéssel

fenygetni. Tekintettel arra, hogy a KR. ennek nem tesz eleget, az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésébe és a XXVIII. cikk (4) bekezdésébe ütközik.

- [5] Az Alaptörvény 53. cikk (2) bekezdésének sérelmével összefüggésben előadta: a Kormány különleges jogrend idejére biztosított rendeletalkotási joga nem terjedhet ki arra, hogy büntetőjogi tényállást rendeletben szabályozzon, figyelemmel arra is, hogy a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kat.) 51/A. § (2) bekezdése szerint a Kormány ezen jogkörét a humánjárvány megelőzése, kezelése, felszámolása, továbbá káros hatásainak megelőzése, illetve elhárítása céljából gyakorolhatja, ebbe álláspontja szerint a védettségi igazolással való visszaélés elleni fellépés nem férhet bele.
- [6] Az indítványozó érvelése szerint a KR. ugyan már nincs hatályban, azonban a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről szóló 2021. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 3. § (2) bekezdése a cselekmény elkövetésekor hatályos jogszabályok alkalmazását írja elő a KR.-ben meghatározott bűncselekmény tekintetében. Álláspontja szerint ez ellentétben áll a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 2. § (2) bekezdésében foglaltakkal, amely szerint a bűncselekmény elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény helyett az elbíráláskor hatályban lévő törvényt kell alkalmazni, amennyiben az új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el.
- [7] 3. A bírói kezdeményezéssel támadott jogszabály az alábbiak szerint foglalható össze.
- [8] 3.1. A KR.-t a Kormány az Alaptörvény – akkor hatályos – 53. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a Kat. 51/A. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva 2021. május 1. napján alkotta meg és – a 3. § kivételével – 2021. május 2. napján léptette hatályba.
- [9] A KR.-rel a jogalkotó a Btk.-ban nem szereplő új büntetőjogi tényállásként a védettségi igazolással való visszaélés büntetettét hozta létre, és rögzítette a bűncselekmény elkövetése esetén alkalmazható büntetési tételeket.
- [10] A KR. az Alaptörvény – akkor hatályos – 53. cikk (3) bekezdése nyomán 2021. május 16. napján hatályát veszítette volna, azonban a Kormány az Alaptörvény 53. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében eljárva, a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény (a továbbiakban: Védtv.) 2. § (1) bekezdése szerinti országgyűlési felhatalmazás alapján a KR. hatályát a Védtv. hatályvesztéséig meghosszabbította.
- [11] A Védtv. – és azzal együtt a KR. – 2022. május 31. napjával hatályát veszítette.
- [12] 3.2. Az Országgyűlés a 2021. december 14-i ülésnapján alkotta meg a Vtv.-t, amely 2021. december 17. napján jelent meg a Magyar Közlönyben. A Vtv. 3. § (2)

bekezdése értelmében a KR. 1. §-a szerinti bűncselekmény büntetendőségét a cselekmény elkövetésekor hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

- [13] 3.3. Az Országgyűlés a 2024. december 17-i ülésnapján alkotta meg a Magyarország 2025. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2024. évi LXXIV. törvényt, amelynek 196. §-a 2024. december 21. napjával hatályon kívül helyezte a Vtv. 3. § (2) bekezdését.
- [14] 4. Az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó ügyeket az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *a)–g)* pontjai sorolják fel. Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének megfelelően – az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként alkotmányos kötelezettségeit hatáskörei gyakorlása folytán teljesíti {3136/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [7]}. Ennek során nemcsak az eljárásait kezdeményező indítványok jogalapját köteles vizsgálni, de nem mellőzheti annak vizsgálatát sem, hogy az egyes indítványok formája és tartalma megfelel-e az Alaptörvényben szabályozott típuskényszernek, továbbá a törvényi feltételeknek {3058/2015. (III. 31.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.), Indokolás [9]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság ezért elsőként azt vizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésében, valamint az Abtv. 25. § (1) bekezdésében, 51. §-ában, 52. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjában, továbbá az 52. § (4)–(6) bekezdésében foglaltakból következő formai és tartalmi követelményeknek.
- [16] 4.1. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)* pontja és az Abtv. 25. § (1) bekezdése a bírói kezdeményezés alapján folytatott egyedi normakontroll-hatáskörrel kapcsolatos különös feltételeket tartalmazzák.
- [17] Az Alkotmánybíróság konzekvens gyakorlata szerint az „eljáró bíró [...] csak azon jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására tehet indítványt, melyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kell(ene). Ebből következően alapvető feltétel a támadott norma és a folyamatban lévő egyedi ügy közötti közvetlen összefüggés. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte folyamatban lévő (az Alkotmánybírósághoz fordulás miatt felfüggesztésre került) ügygel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye.” (Abv., Indokolás [22])
- [18] 4.2. A KR. ugyan a bírói kezdeményezés előterjesztésének időpontjában már nem volt hatályban, azonban az Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata az Abtv. 41. § (3) bekezdésére figyelemmel nem volt mellőzhető. A Vtv. 3. § (2) bekezdése alapján ugyanis a KR. szerinti bűncselekmény büntetendőségét a cselekmény elkövetésekor

hatályos jogszabályok alapján kellett elbírálni, azaz a bírói kezdeményezés előterjesztésekor a bíró által alkalmazandó norma volt.

- [19] Ugyanakkor azért, hogy a jogalkotó az Alkotmánybíróság eljárása alatt a Vtv. 3. § (2) bekezdését hatályon kívül helyezte, az indítványozónak az előtte folyamatban lévő ügyben már nem a KR. támadott rendelkezései alapján kell meghoznia az érdemi döntést, azaz megszűnt a KR. 1. §-ának alkalmazandósága. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az Ügyrend 67. § (1) bekezdése és (2) bekezdés e) pontja értelmében a bírói kezdeményezés tárgytalanná, annak következtében pedig okafogyottá vált {lásd hasonlóan: 3281/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [26]}, ezért az eljárását megszüntette.

Budapest, 2025. február 11.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró